

dést nem észleltek a lelőhelyen. A feltárás egészen jelentkeztek cölöphelyei, gödrei és nagy, mély, méhkas alakú tárolóvermei, melyek közül az egyik (STR 36) a 2,43 m-t is elérte. Belőlük hatalmas mennyiségű leletanyag látott napvilágot: a karcolásokkal és beböködéssel díszített díszedények és a házi keramikák töredékei között több kiegészíthető edény, mély tál, bögre és csak ehhez a népességhez köthető magas fülű merice van. A homokos talajnak köszönhetően a feltárt állatsontok is jó állapotban és jelentős mennyiségben maradtak fent, köztük négy marha és egy kutya teljes váza, valamint teknőspáncélok.

A próbafeltárás É-i részén feküdt a vaskorban egy falu, melyre az I. és II. kutatóárkokban feltárt, félig földbe mélyített házak részletei (STR 2, 18, 95) utalnak.

A próbafeltárás eredményeképpen megállapítottuk, hogy a lelőhely területe a korábban ismertnél nagyobb kiterjedésű, mind É-i, mind D-i, mind pedig a Marcal felé eső Ny-i irányba. É-on a meglévő gátig tudtuk kutatni, D-en a jelenleg bodzasként hasznosított területen is tart még, Ny-on pedig a most is használt földúttól még nyugatabbra húzódik, mivel a szállítóút rendezése során annak szélein is leleteket gyűjtöttünk. A próbafeltárás alkalmával tehát a lelőhely szélét egyik irányban sem értük el.

A feltárás munkatársai: Spolár Erika és Tóth Zoltán technikusok, valamint az utolsó három napon (változó összetételben 4-4 fő): Binder Hajnalka, Csuti Tamás, Radics András, Skriba-Nagy Mónika, Skriba Pál, Vágusz Anina technikusok. A feltárt terület és a régészeti jelenségek geodéziai felmérését Eke István, az MNM NÖK II. régió régész-térinformatikusa végezte el.

TOKAI ZITA MÁRIA

190. Kosd, Kéméndvég (MRT 9. k. 14/9. Kéméndvég) (MRT 9. k. 14/9. lh. KÖH 10623) (Pest megye) Ó, U, R, B, I

A B1 DN 400 kőolajvezeték rekonstrukciójához kapcsolódó régészeti kutatások során 2014. április 2. és április 15. között régészeti megfigyelés során végzett bontómunkát végeztünk a lelőhelyen. A terület Kosd településtől ÉK-re, egy ÉNy–DK-i irányú dombon, É–D-i irányban húzódik. 2013-ban a Hu-SK DN 800 gázvezeték építését megelőző feltárások során szintén dolgoztunk a lelőhelyen, idei szelvényünk a 2013-astól kb. 15–20 m-re, K-re húzódott. A 2014-ben humuszolt terület 1165 m² nagyságú volt, összesen 61 objektumot bontottunk ki. A kibontott objektumok között 1 árok, 56 gödör, 3 sütőkemence és 1 ház volt. Az objektumok közül kiemelhető egy középső neolitik (zselizi kultúra) gödör, amelyből festett és karcolt díszű edény-töredékekből álló leletegyüttes került elő. Ezen kívül még őskori, középső neolitik, késő bronzkori, késő bronzkori gödröket, árkot és keltező leletanyag hiányában bizonytalan korú objektumokat (pl. kemencék, ház) bontottunk ki. A középső neolitik objektumok előkerülése megerősíti a 2013-ban talált kőszeközdepi keltezését.

Munkatársak: Bózsa Anikó régész és Szócs Péter geodéta.

PATAY RÓBERT

191. Kosd, Szőlőmeggy (KÖH 85845)

(Pest megye) Ó, I

A kutatást a MOL Barátság 1. kőolajvezeték felújítási munkálatai tették szükségessé. A Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatal Járási Építéstudomány- és Örökségvédelmi Hivatalának állásfoglalása és az MNM-Nemzeti Örökségvédelmi Központtal,

mint Megbízóval kötött megállapodásunk alapján 2014. április 2-án elvégeztük a lelőhelyen a régészeti megfigyelés során végzett bontómunkát. A humuszolt terület: 694 m² nagyságú volt, régészeti pozitív terület 112 m².

A felszín tisztítása után összesen 5 régészeti jelenséget regisztráltunk és bontottunk ki. Az 1. objektum igen nagy méretű, őskori beásás volt, melyet csak részlegesen tudtuk kibontani elhelyezkedése miatt. Betöltéséből nagy mennyiségű kerámia és állatsont került elő. A 2. gödör sekély, barna agyagos betöltésű, lelet nélküli beásás volt. A 3. és a 4. objektumokat pozíciójuk miatt egyáltalán nem tudtuk bontani, bár a 3. objektum tisztítása során kerültek elő kerámiatöredékek is. A 4. objektum, patiosos betöltése alapján tűzhely lehetett. Az 5. objektum mindössze egy folt és beásás nélkül jelentkező csonthalmaz volt, mindenféle anatómiai rend és kíséző lelet nélkül.

Munkatársak: Bózsa Anikó régész és Szócs Péter térinformatikus.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

192. Kozármisleny, Botos-dűlő (KÖH 37945)

(Baranya megye) Ró

A művelés miatt felszínen jelentkező épületmaradványokat 2014 márciusában, egy hetes mentő feltárás keretében, két szelvényvel kutattuk. A leletanyag alapján két, a 3. századra keltezhető épület *terrazzo*, illetve a padlóféglás járósíntje került elő. A lelőhelytől É-szakra található ipari terület részsűjéből, 2014 őszén az esőzések miatt egy római kori téglasír került elő. A melléklet nélküli, előzetes értékelés alapján női váz nyeregretetős téglasírba került eltemetésre, Ny–K-i tájolással (fejtől-lábig). Az eddigi eredmények alapján a lelőhelyen egy római kori *vicus* és temető található. A további kutatását terváztatás keretében kívánjuk végezni.

KOVALICZKY GERGELY – NAGY BALÁZS

193. Kóny, Csornai úton aluli dűlő (KÖH 67215)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, U, R, Lt, Á, I

A lelőhely M85 gyorsforgalmi út nyomvonala alá eső szakasza került feltárássra, annak építése kapcsán 2011. és 2012. évben. A 2011. évben feltárt terület mérete 6720 m², ahol a kibontott objektumok száma 537. A 2012. évben feltárt terület mérete 5516 m², ahol a kibontott objektumok száma 50. A 2014-ben, a kivitelezés alatt végzett régészeti megfigyelés során további 11 objektum került elő.

2011. évi feltárás

A megelőző feltárás alá eső lelőhelyszakasz humuszolását 2011. június 23-án kezdtük el, ill. még ebben a hónapban elkezdtük az objektumok bontását is. Sajnos a huzamosabb ideig tartó esőzések nehezítették a feltárást. Majd augusztus folyamán beköszöntő kánikula betonkeménységűre szárította a löszös homokot, mely szintén nem segítette a feltárás előrehaladását. Végül 2011. október 12-én fejeztük be az objektumok bontását, dokumentálását. Ezek nagyrészt telepobjektumok (gödör, árok, cölöplyuk, ház, kemence), melyek több korszakból származnak: késő neolitik, rézkor, kelta, Árpád-kor. Ezen kívül még előkerült 3 sír: a 385. nyújtott csontvázas (női?), a csontok rossz megtartásúak, tájolása: DK–ÉNy-i, melléklete nem volt, kora kérdéses.

A 412. zsuGORított csontvázas, a csontok szintén rossz megtartásúak, tájolása: É–D irányú, a mellkasán egy fenőkötőredék volt, kora kérdéses. A 414. objektumban (ez a 412. sír közelében található) egy, valószínűleg gyermek koponyatöredéke került elő, egyéb csontvázrészeket nem találtunk, valamint leletanyag sem volt ebben az objektumban.

Fontosabb objektumok: két rézkori alapárkos ház, a felület D, DNy-i végében előkerült árokrendszer (feltehetően vízvezetésre szolgált, több egymással párhuzamosan futó, mély széles árok, melyekhez több kerek mély gödör vagy víztározó csatlakozott) és a fent említett sírok. A 496. kemence és 482. munkagödre: a kemence vájt jellegű, oldalfala leszakadozott, vörösréteggel agyagtapasztás főként a szájnyílása körül található, teljes platniját (sütőfelület) nem maradt meg, valószínűleg többször megújíthaták, mivel a betöltésből kb. 20 cm vastag homokrétgen, vörösréteggel, vastag, paticsos réteg jelentkezett (késő vaskor). 465. és 476. gödör: festett kerámia (sávosan vörösréteggel festett, késő neolitikum).

Érdekesebb leletek: 3 csiszolt kőbalta, illetve kőbaltatöredék, valamint több pattintott kőeszköz.

Az ásás során egyértelművé vált, hogy a lelőhely kiterjedése nagyobb, mint azt korábban feltételezték, így az M85 nyomvonalába eső lelőhelybővítéssel feltárása is szükséges.

2012. évi feltárás

A 2012. augusztus végén született kormánydöntésben engedélyezték az M85 gyorsforgalmi út nyomvonalába eső lelőhelyek bővítésmunkáinak feltárását. Ennek értelmében 2012 szeptemberében elkezdtek a lelőhely további, a nyomvonalba eső szakaszain a régészeti munkákat.

Tehát 2012. szeptember 14-én elkezdtek a feltárást kijelölt terület humuszolását, mely a 2011-ben feltárt terület Ny-i irányú folytatása. A felszín ritkábban fedett régészeti jelenségekkel, mint a 2011. év során feltárt felszín, ez is bizonyítja, hogy a bővítésmunkák határának kijelölésével elérjük az egykori őskori telep szélét is a nyomvonalban.

Az objektumok bontását a tavalyi feltárást folytatásában, Ny felé haladva kezdték el 2012. szeptember 20-án, és október 12-én fejezték be, melynek során további 50 telepjelenséget (gödör, kút, árok) bontottunk ki, melyek főként az őskorra datálhatók, ill. vannak köztük lelet nélküliek is.

Fontosabb objektumok: a nyestett felszín ÉNy–DK irányban közepesen szerte kettéválasztja a tavalyi év folyamán már előkerült árok (164. obj.) folytatása. 2 kút: az egyikben egy kivájt fatörzs képezte a bélést, a másikban pedig deszkából álló, összeácsoltszerű faszervezet maradványa került elő. A fatörzset a restaurátoroknak sikerült egészben kiemelni és így kerül konzerválásra.

2014. évben végzett régészeti megfigyelés

Az M85 építése során, 2014. október 7-én régészeti megfigyelés mellett humuszolási földmunkát végeztek a lelőhely É-i szélénél, egy kb. 10×10 m-es területen, ahol a korábbi években egy magasfeszültségű oszlop miatt nem volt lehetőség kutatásra. Itt, egy homokos magaslat tetején, viszonylag sűrűn kerültek elő neolitik telepjelenségek, összesen 8 gödröt tártunk fel. Szórványként Árpád-kori kerámiaanyag is előkerült a területről.

A másik földmunkával érintett kisebb szakasz a 85-ös főútra merőleges Soproni út Ny-i szélénél található, itt kb. 10 m szélességben humuszoltak, a 2011-es feltárást K-i széléig. Az altalaj itt változik, a homokos réteg már nem jelentkezik, helyette az alatta lévő szürkésárga agyagos altalaj került elő. Ebben

összesen 3 régészeti jelenséget találtunk, melyek kevés atipikus őskori leletanyagot tartalmaztak, emiatt a lelőhely K-i irányba bővült.

Régész munkatársak: Czigány Dávid, Pesti Krisztina és Dr. Tomka Péter. Technikusok: Alács Attila, Dankó Judit, Dinnyés Dóra, Gera Ágnes, Papp Szilveszter, Semperger Zoltán, Szalai Gábor, Szöllősi Géza.

NAGY ANDREA

194. Köny, Markotai út összevont lelőhely, Markotai út, Markotai útra dülő IV.

(KÖH 24324)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, R?, B, Lt, Ró, Ge, N, A?, Á, Kk, I

Az M85-ös út építéséhez kapcsolódóan, 2011-ben és 2013–2014-ben végeztünk régészeti feltárást a Markotai út lelőhelynek az út nyomvonalába eső szakaszán, továbbá elvégeztük a régészeti szakfelügyelet melletti humuszolási munkák során napvilágra került objektumok bontását a lelőhelyen, valamint a Markotai útra dülő IV. elnevezésű helyszínen.

A nagy felületű humuszolás eredményeképpen a Markotai útra dülő IV. és a Markotai út régészeti lelőhelyek összeérnek, kiterjedésük jelentősen bővült, ezért a két lelőhelyet Markotai út összevont lelőhely néven egyesítettük.

Az alábbiakban az elvégzett munkák időrendjében részletesen összefoglaljuk a feltárást eredményeit.

2011. évi feltárást (Markotai út, Nagy Andrea)

A régészeti munka három ütemben zajlott, először a próbafeltárást befejezése után, 2011. március 24. és április 18-a között végeztünk feltárást 6978 m² nagyságú területen, az akkor régészeti feltárást alkalmas részen (a 85-ös sz. főút mellett, azzal párhuzamosan futó erdősáv és egy optikai kábel miatt nem tudtuk a teljes feltárást kijelölt területet megkutatni, erre csak az erdősáv kivágása után kerülhetett sor).

A lelőhely nem túl intenzív, a felület kb. 25–30%-osan fedett régészeti jelenségekkel. A dombtető nagy részén csupán sekély objektumokat találtunk, ezen a részen a humusz is nagyon vékony volt, az altalajon az erózió nagyrészt már elpusztította a korábbi településnyomokat. A lebukó domboldal K-i szélén, a mély fekvésű részen sűrűsödtek a kutak, gödrök. A kutak széle mellett két-három cölöplyukat is megfigyeltünk.

Összesen 136 objektumot tártunk fel, melyek mind telepjelenségek. Típusuk alapján főként gödrök, cölöplyukak és árok. A kora bronzkorra (Somogyvár-Vinkovci), vaskorra (kelta), továbbá az Árpád-korra datálhatók a betöltésükből előkerült leletanyag alapján.

Fontosabb objektumok: a 39. és az 51. objektum, amely „égető” hely lehetett, pontos funkciója még nem behatárolható. Vájt kemencéhez hasonló alakú objektum, melynek azonban csupán felső harmadán égett át oldalfala, alsó része kis méretű tároló méhkas alakú gödörhöz hasonlítható (51). Szájánál DK felől több lemélyedésből álló munkagödör (39) csatlakozik hozzá. Betöltéséből kora bronzkori kerámia került elő. Két méhkas alakú tároló gödörből is kerültek elő belső díszes tálak töredékei. A 7. kút (kelta, seprűdíszes edény töredékei); a 75. kút (Árpád-kor, sok kerámia-töredék, állatsont és kagyló); a 8. gödörbodor (több korszakhoz tartozó kerámia-töredékek, viszonylag sok állatsont) és az 51. kemence a munkagödörrel (39. obj.); a 106. gödör (Árpád-kor, agancseszköz/agancskapa: a nyélrész körben